

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та
природокористування
Навчально–науковий інститут економіки та менеджменту
Кафедра фінансів та економічної безпеки

07-03-364М

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання практичних завдань і самостійного вивчення
навчальної дисципліни «Податкова система»
для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
за освітньо-професійною програмою
«Фінанси, банківська справа та страхування»,
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа,
страхування та фондовий ринок»
денної та заочної форм навчання

Рекомендовано науково-
методичною радою з якості ННІ
економіки та менеджменту
Протокол № 1 від 3 вересня 2025р.

Рівне – 2025

Методичні вказівки до виконання практичних завдань і самостійного вивчення навчальної дисципліни «Податкова система» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійною програмою «Фінанси, банківська справа та страхування», спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» денної та заочної форм навчання [Електронне видання] / Мельник Л. В, Осадча О. О, Дума В. Л. – Рівне : НУВГП, 2025. – 29 с.

Укладачі: Мельник Л. В., д.е.н., професор кафедри фінансів та економічної безпеки; Осадча О. О., д.е.н. професор кафедри обліку і аудиту; Дума В. Л., к.е.н., доцент кафедри економіки підприємства і міжнародного бізнесу.

Відповідальний за випуск: Мельник Л. В., д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів та економічної безпеки.

Керівник групи забезпечення спеціальності:

Кондрацька Н. М., к.е.н., доцент кафедри фінансів та економічної безпеки

Шифр попередньої версії МВ: 06-03-157

© Л. В. Мельник,
О. О. Осадча, В. Л. Дума, 2025
© НУВГП, 2025

1. ЗАГАЛЬНІ ВКАЗІВКИ

1.1. Загальні рекомендації до вивчення дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є підготовка фахівців, здатних застосовувати отримані знання у сфері оподаткування для прийняття ефективних управлінських рішень, оптимізації податкових платежів та забезпечення фінансової стійкості підприємств і держави.

Основними завданнями дисципліни є засвоєння студентами теоретичних основ оподаткування та принципів побудови податкової системи; структури, функцій і елементів податків; опанування механізмів нарахування та справляння податків і зборів; особливостей податкової політики та її впливу на соціально-економічні процеси; формування навичок податкового планування та оптимізації; вивчення системи податкового контролю та видів відповідальності платників.

Після вивчення даної дисципліни здобувачі вищої освіти повинні отримати *компетентності*:

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК05. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК13. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 15. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недобросовісності.

СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

СК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.

СК06. Здатність застосовувати сучасне інформаційне та

програмне забезпечення для отримання та обробки даних у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

СК08. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

СК 12. Здатність ідентифікувати проблемні аспекти та обґрунтовувати пріоритетні напрями покращення функціонування державних, корпоративних фінансів, фінансів домогосподарств, фінансової системи в цілому.

У процесі викладання курсу передбачено формування таких *програмних результатів* навчання:

ПР02. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.

ПР03. Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.

ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

ПР07. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

ПР10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.

ПР11. Володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

ПР13. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів.

ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПР18. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.

ПР19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

ПР21. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

ПР22. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, розуміти цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ПР24. Вміти визначати та обґрунтовувати шляхи вдосконалення механізму функціонування державних, корпоративних фінансів, фінансів домогосподарств, фінансових ринків та покращення фінансового стану суб'єктів господарювання.

ПР 25. Застосовувати сучасні методи управління для забезпечення ефективного функціонування економічних систем з дотриманням принципу неприпустимості корупції та недоброчесності.

1.2. Навчально-методичні матеріали дисципліни

Базова література:

1. Податковий кодекс України від 02 груд. 2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>

2. Матвійчук Н. М. Податкова система: конспект лекцій. Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2023. 130 с.

3. Податкова система: конспект лекцій : навч. посіб. / уклад.: Гречко А. В. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. 119 с.

4. Томнюк Т. Л. Податкова система : навчальний посібник. Чернівці: ЧТЕІ ДТЕУ, 2022. 324 с.

Допоміжна література:

5. Дума В. Л., Мельник Л. М., Мощич С. З. Податок на прибуток у формуванні доходів бюджету в умовах воєнного стану. *Вісник НУВГП. Економічні науки*. 2024. № 4, С.190–201.

6. Дума В. Л. Шляхи вдосконалення адміністрування податку на додану вартість. Фінансово-економічна політика в контексті інноваційного розвитку України : колективна монографія /За заг. ред. Мельника Л. В. Частина 5. Київ : Кондор, 2024, 432 с. С. 126–135.
7. Крисоватий А. І. Сидорович О. Ю., Дмитрів В. І. Наукові основи фіскальної теорії: навчальний посібник. Тернопіль : ТНЕУ, 2017. 246 с.
8. Луцик А. І. Ткачик Ф. П. Адміністрування податків: навчальний посібник. Тернопіль : ТНЕУ, 2017. 282 с.
9. Митний Кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI. URL: : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>.
10. Осадча О. О., Бабчанік Ю. В. Ефективна облікова політика як інструмент податкового планування підприємства. *Вісник НУБГП*. 2024. № 2(106) С. 102–113.
11. Осадча О. О., Неделько Д. В. Сприяння розвитку креативних індустрій в Україні: аналіз існуючих фіскальних механізмів підтримки. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2025. Випуск 1(16). С. 124–131.
12. Осадча О. О., Дума В. Л. Оптимізація податку на додану вартість шляхом реорганізації юридичної особи: теоретико-практичний аналіз. *Вісник НУБГП. Економічні науки*. 2025. № 2.
13. Осадча О. О. Податкове планування та податкова оптимізація в системі управління підприємством. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка» : науковий журнал. Острог : Вид-во НаУОА, вересень 2019. № 14(42). С. 125–130.
14. Податкова система [Електронний ресурс] : навчальний посібник / Ю. Б. Іванов, В. Ф. Тищенко, О. Є. Найдено та ін. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. 408 с.
15. Тютюнник І. В., Кобушко Я. В. Інструменти мінімізації податкового навантаження економічними суб'єктами в Україні: порівняльний аналіз та ефекти від застосування. *Економічний аналіз*. Тернопіль, 2018. Том 28. № 4. С. 122–130.

1.3. Структура дисципліни

№	Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
		денна форма				заочна форма			
		усь го	в т.ч.			усь го	в т.ч.		
л	пр		ср	л	пр		ср		
Модуль 1									
Змістовий модуль 1. Теоретико–методичні засади функціонування податкової системи									
1	Теоретичні основи оподаткування	14	4	2	8	12	1	-	11
2	Податкова політика в системі державного регулювання економіки	12	2	2	8	12	1	-	11
3	Державна податкова служба України як суб'єкт реалізації податкової політики і податкового менеджменту	12	2	2	8	12	1	-	11
	Разом за змістовим модулем 1	38	8	6	24	36	3	-	33
Змістовий модуль 2									
Прямі та непрямі податки в податковій системі України									
4	Податок на додану вартість (ПДВ)	12	2	2	8	12	1	1	10
5	Акцизний податок та мито	12	2	2	8	12	-	1	11
6	Податок на прибуток підприємств (ППП)	12	2	2	8	12	1	1	10
7	Оподаткування доходів фізичних осіб	12	2	2	8	12	-	1	11
8	Рентна плата за спеціальне використання природних ресурсів та екологічний податок	11	2	2	7	12	1	-	11
9	Місцеві податки та збори	11	2	2	7	12	-	1	11
10	Спрощена система оподаткування суб'єктів малого підприємництва	12	2	2	8	12	-	1	11
	Разом за змістовим модулем 2	82	14	14	54	84	3	6	75
	Всього годин	120	22	20	78	120	6	6	108

2. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Теоретичні основи оподаткування

Сутність та функції податків. Еволюція податків. Класифікація податків. Елементи податку. Основи побудови оптимальної податкової системи. Характеристика української податкової системи. Порівняльний аналіз міжнародних податкових моделей.

Тестові завдання :

1. Яка з наведених функцій є основною функцією податків?

- а) соціальна
- б) фінансова
- в) контрольна
- г) стимулююча

2. Хто вважається засновником класичної теорії оподаткування та сформулював «канони оподаткування»?

- а) К. Маркс
- б) А. Сміт
- в) Д. Рікардо
- г) Дж. М. Кейнс

3. Який з принципів оподаткування передбачає рівність платників перед законом та однакові умови оподаткування?

- а) принцип справедливості
- б) принцип зручності
- в) принцип визначеності
- г) принцип ефективності

4. Податки, що встановлюються з урахуванням платоспроможності платника, належать до:

- а) прямого оподаткування
- б) непрямого оподаткування
- в) прогресивного оподаткування
- г) регресивного оподаткування

5. Який податок є прикладом непрямого оподаткування?

- а) податок на прибуток підприємств
- б) податок на доходи фізичних осіб
- в) акцизний податок
- г) податок на землю

6. Економічний зміст податку полягає у:

- а) добровільних внесках громадян
- б) безповоротному та обов'язковому вилученні частини доходу
- в) банківському кредитуванні держави
- г) тимчасовому вилученні майна

7. Ставка податку, що зростає зі збільшенням доходу, називається:

- а) пропорційною
- б) прогресивною
- в) регресивною
- г) фіксованою

8. Яка функція податків забезпечує вплив на інвестиційні та споживчі процеси в економіці?

- а) регулююча
- б) фіскальна
- в) контрольна
- г) перерозподільна

9. Об'єктом оподаткування може бути:

- а) лише прибуток підприємств
- б) виключно майно
- в) дохід, майно або споживання
- г) тільки заробітна плата

10. Що означає принцип «зручності» оподаткування за А. Смітом?

- а) податок має бути вигідний державі
- б) податок повинен сплачуватися тоді й так, як зручно платнику
- в) податкова ставка має бути низькою
- г) податки повинні мати прогресивний характер

Питання для обговорення:

1. Чи можливо побудувати податкову систему, яка буде водночас і справедливою, і ефективною?
2. Які принципи оподаткування А. Сміта залишаються актуальними сьогодні, а які потребують перегляду?
3. Прямі чи непрямі податки: які з них є більш оптимальними для економіки України?

4. Чи повинна держава встановлювати прогресивні ставки податку на доходи фізичних осіб для зменшення соціальної нерівності?

5. Наскільки реальною є роль податків як інструменту стимулювання економічного зростання в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення?

Тема 2. Податкова політика в системі державного регулювання економіки

Сутність податкової політики. Види податкової політики. Оцінювання ефективності податкової політики. Податкова політика в умовах воєнного стану та економічних викликів. Міжнародний досвід формування податкової політики та можливості його використання в Україні. Перспективи вдосконалення податкової політики України в контексті євроінтеграції.

Тестові завдання :

1. Податкова політика держави — це:

- а) система форм і методів мобілізації грошових ресурсів у бюджет
- б) сукупність дій та заходів держави у сфері встановлення, зміни і стягнення податків
- в) виключно діяльність податкових органів щодо адміністрування податків
- г) система податкових пільг

2. Головною метою податкової політики є:

- а) збільшення доходів платників
- б) формування та оптимізація доходів бюджету
- в) зниження соціальної нерівності
- г) забезпечення стабільності національної валюти

3. Податкова політика як інструмент державного регулювання економіки належить до:

- а) прямого регулювання
- б) непрямого регулювання
- в) адміністративного регулювання
- г) соціального регулювання

4. У періоди економічної кризи держава найчастіше застосовує:

- а) підвищення податкового тиску

- б) стимулюючу податкову політику
- в) фінансово-обмежувальну податкову політику
- г) скасування всіх податків

5. Який із напрямів реалізації податкової політики спрямований на стимулювання підприємницької активності?

- а) надмірне підвищення ставок
- б) запровадження податкових пільг та інвестиційних стимулів
- в) посилення контролю за сплатою податків
- г) зростання частки непрямих податків

6. Податкова політика в умовах воєнного стану повинна насамперед:

- а) орієнтуватися лише на підтримку населення
- б) забезпечувати достатні бюджетні надходження для фінансування оборони та соціальної сфери
- в) спрямовуватися на зниження податкових надходжень
- г) взагалі не змінюватися

7. Який із принципів податкової політики передбачає стабільність податкових правил протягом тривалого періоду?

- а) принцип гнучкості
- б) принцип визначеності
- в) принцип нейтральності
- г) принцип стабільності

8. Податкова політика, що передбачає зниження ставок податків і розширення податкової бази, називається:

- а) рестрикційна
- б) ліберальна (стимулююча)
- в) жорстка
- г) соціальна

9. Який орган в Україні формує державну податкову політику?

- а) Кабінет Міністрів України
- б) Верховна Рада України
- в) Міністерство фінансів України
- г) Державна податкова служба України

10. Який з напрямів впливу податкової політики на економіку є найбільш суттєвим?

- а) вплив на рівень зайнятості населення
- б) вплив на формування бюджетних доходів і фінансування державних витрат

- в) вплив на міжнародну торгівлю
- г) вплив на курс національної валюти

Питання для обговорення:

1. Чи повинна податкова політика орієнтуватися передусім на наповнення бюджету чи на стимулювання економічного розвитку?
2. Наскільки виправданим є застосування рестрикційної податкової політики в умовах воєнного стану та економічної нестабільності?
3. Чи може ліберальна (стимулююча) податкова політика реально підвищити інвестиційну активність в Україні?
4. Як знайти баланс між податковим навантаженням і забезпеченням конкурентоспроможності бізнесу?
5. Якою має бути роль податкової політики у післявоєнному відновленні економіки України?

Тема 3. Державна податкова служба України як суб'єкт реалізації податкової політики і податкового менеджменту

Місце Державної податкової служби в системі органів державного управління. Законодавче та організаційне забезпечення функціонування податкової служби. Функції податкової служби. Структура податкової служби. Податкова робота. Податкове адміністрування. Облік платників податків. Виклики для ДПС України в умовах воєнного стану та інтеграційних процесів.

Тестові завдання :

1. Який орган в Україні здійснює реалізацію податкової політики?

- а) Верховна Рада України
- б) Міністерство фінансів України
- в) Державна податкова служба України
- г) Рахункова палата України

2. Основним завданням Державної податкової служби України є:

- а) формування державного бюджету
- б) реалізація податкової політики та адміністрування податків

- в) розробка монетарної політики
- г) контроль митних платежів

3. Який нормативно-правовий акт визначає повноваження Державної податкової служби України?

- а) Конституція України
- б) Бюджетний кодекс України
- в) Податковий кодекс України
- г) Господарський кодекс України

4. Хто координує діяльність Державної податкової служби України?

- а) Президент України
- б) Верховна Рада України
- в) Кабінет Міністрів України через Міністерство фінансів
- г) Національний банк України

5. До функцій ДПС України належить:

- а) встановлення податкових ставок
- б) здійснення податкового контролю та адміністрування податків
- в) розробка податкової політики
- г) прийняття законів про податки

6. Податковий менеджмент у діяльності ДПС України включає:

- а) тільки контрольні заходи
- б) планування, організацію, контроль і аналіз у сфері оподаткування
- в) лише справляння податків
- г) виключно надання пільг

7. Який з інструментів податкового менеджменту використовується для підвищення рівня добровільної сплати податків?

- а) податкові перевірки
- б) електронні сервіси для платників
- в) підвищення ставок оподаткування
- г) збільшення штрафних санкцій

8. Податкова служба виконує контрольну функцію, яка полягає у:

- а) перевірці цінової політики підприємств
- б) здійсненні контролю за правильністю нарахування та сплати податків
- в) моніторингу валютних операцій
- г) регулюванні кредитних ресурсів

9. Яка з наведених функцій не належить до компетенції Державної податкової служби України?

- а) контроль за дотриманням податкового законодавства
- б) адміністрування єдиного соціального внеску
- в) контроль за дотриманням правил митного оформлення товарів
- г) надання інформаційних послуг платникам

10. Яка мета діяльності Державної податкової служби України?

- а) забезпечення стабільності банківської системи
- б) реалізація податкової політики та наповнення бюджетів усіх рівнів
- в) розробка грошово-кредитної політики
- г) контроль за валютним курсом

Питання для обговорення:

1. Наскільки ефективною сьогодні є діяльність Державної податкової служби України у реалізації податкової політики?

2. Чи можна поєднати контрольні функції ДПС з наданням якісних сервісів для платників податків?

3. Які інструменти податкового менеджменту найбільш доцільно застосовувати для підвищення добровільності сплати податків?

4. Наскільки впровадження електронних сервісів (е-кабінет платника, е-звітність) змінює роль та ефективність роботи податкової служби?

5. Чи має Державна податкова служба бути більш орієнтованою на фіскальні інтереси держави чи на розвиток партнерських відносин із бізнесом?

Завдання для розрахунків:

Задача 1.

Приватне підприємство не подало у встановлені строки податкову декларацію з податку на прибуток підприємств. Який вид відповідальності та розмір штрафу передбачені за таке порушення?

Задача 2.

Необхідно визначити податкове навантаження на макrorівні. Вихідні дані: Валовий внутрішній продукт (ВВП) держави за рік становить 1960 млрд. грн. Податкові надходження до зведеного

бюджету становлять: - прямі податки (ПП) – 88,2 млрд. грн; - непрямі податки (НП) – 193,0 млрд. грн.

Задача 3.

Підприємство затримало сплату узгодженого платежу в розмірі 50 тис. грн. на 35 днів. Облікова ставка НБУ – 15 %. Визначити розмір пені, яку повинно сплатити підприємство (ставка пені 120 % облікової ставки).

Тема 4. Податок на додану вартість (ПДВ)

Сутність та призначення ПДВ. Платники ПДВ та порядок їх реєстрації. Об'єкт оподаткування і податкова база. Ставки ПДВ. Пільги при справлянні ПДВ. Податкові зобов'язання з ПДВ. Податковий кредит. Бюджетне відшкодування ПДВ. Порядок подання податкової декларації та строки сплати до бюджету.

Завдання для розрахунків:

Задача 1.

Визначити ПДВ, що підлягає сплати до бюджету за результатами звітного місяця:

Протягом звітного кварталу підприємства здійснило такі операції:

1. Доходи від реалізації товарів - 1260 тис. грн. з ПДВ
2. Оприбуткована сировина для виготовлення товарної продукції на суму 220 тис.грн без урахування ПДВ
3. Сума коштів у частині зайвого сплаченого податку на прибуток 1400 грн.
4. Отримано верстат 59 тис грн.
5. Сума штрафів отриманих за рішенням сторін договору 6400 грн.
6. Амортизаційні відрахування 220 тис грн
7. Нараховано заробітну плату працівником підприємств 300тис.грн
8. Здійснено відрахування до ПФУ в сумі 112 тис грн
9. Нараховано акцизний податок 28 тис грн.

Задача 2.

Протягом звітного місяця ТОВ здійснено такі операції:

1. Реалізовано товарів на території України на суму 800000 грн. (без урахування ПДВ).
2. Здійснено первинну емісію цінних паперів на суму 170000 грн.

3. Нараховано та виплачено заробітну плату робітникам підприємства у розмірі 98000 грн.
 4. Сплачено єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування із суми витрат на оплату праці працівників – 14340 грн.
 5. Закуплено канцелярські товари вітчизняного виробництва на суму 2300 грн. (з урахуванням ПДВ).
 6. Надано благодійну допомогу міській лікарні на суму 4500 грн.
 7. Експортовано товарів на суму 420000 грн.
 8. Отримано від постачальника матеріали для виробництва продукції – 159000 грн. (без урахування ПДВ).
 9. Придбано з ПДВ товари, вартість яких включається до складу витрат виробництва, на суму 56000 грн.
- Необхідно визначити суму ПДВ, що підлягає сплаті в державний бюджет (відшкодуванню з бюджету) за результатами звітного місяця.

Задача 3.

Визначити суму ПДВ, що підлягає сплаті до бюджету, або податкове відшкодування з підприємства при наступних умовах:

- а) отримано передоплату за поставку продукції по контракту №1 1700 грн. (в т.ч. ПДВ);
- б) відвантажено продукції за контрактом №2, оплата за яку надійде у наступному кварталі на суму 2300 грн. (в т.ч. ПДВ);
- в) відвантажено продукції за контрактом №3 на суму 4700 грн. (в т.ч. ПДВ) з оплатою у наступному кварталі;
- г) перераховано постачальнику за отриману протягом кварталу продукцію вартістю 4200 грн., в т.ч. ПДВ

Задача 4.

Виробниче об'єднання у березні реалізувало продукції на загальну суму 250200 грн. (в т.ч. ПДВ), в т.ч. 50000 грн. товари спеціального призначення для інвалідів за переліком встановленим КМУ. Вартість придбаних матеріалів, які відносяться на витрати виробництва 60000 грн. (без ПДВ). Визначити суму ПДВ, що підлягає сплаті в бюджет.

Задача 5.

Підприємство придбало 110 холодильників по 4500 грн. за кожний (в т.ч. ПДВ). Випустило і реалізувало 150 запчастин за ціною реалізації 70 грн. за одиницю (в т.ч. ПДВ). У кінці кварталу було продано 105 холодильників по 5800 грн. за кожен (в т.ч. ПДВ). Визначити оподатковуваний оборот та суму ПДВ, що сплачується до бюджету.

Задача 6.

Визначити величину ПДВ, що підлягає сплаті до державного бюджету.

Підприємство за звітний період здійснило наступні операції:

1. Продано товарів на митній території України на суму 250000 грн. (без ПДВ).
2. Закуплено сировину (в т.ч. ПДВ) на виготовлення товарів спеціального призначення для інвалідів війни на суму 118000 грн.
3. Реалізовано продукцію для інвалідів на суму 28000 грн. (без ПДВ).
4. Виплачено заробітну плату в сумі 56000 грн.
5. Відвантажено товарну продукцію на суму 145000 грн. (без ПДВ).
6. Перерахована постачальнику передоплата за матеріали, вартість яких становить 98100 грн. (в т.ч. ПДВ)
7. Зданий в оперативну оренду цех. Отримана орендна плата в суму 10000 грн. (в т.ч. ПДВ).

Задача 7.

Загальна сума придбаних в звітному періоді товарів, що підлягають оподаткуванню за базовою ставкою становить 124000 грн. (з ПДВ). Обсяг продажу в звітному періоді становить 144000 грн. (без суми ПДВ), в тому числі обсяг експортного продажу становить 118500 грн. Визначити суму податку до сплати в бюджет або бюджетного відшкодування.

Задача 8.

Протягом місяця товариство здійснило наступні операції:

- реалізацію продукції на суму 1560000 грн. (з ПДВ);
- придбання основних фондів, вартість яких підлягає амортизації на суму 35800 грн. (з ПДВ);

- придбання сировини, яка відноситься до складу витрат на суму 43000 грн. (з ПДВ);
- придбання товарів невиробничого призначення на суму 43000 грн. (з ПДВ).

Визначити суму ПДВ, що підлягає сплаті до бюджету у поточному місяці.

Тема 5. Акцизний податок та мито

Сутність та об'єкти оподаткування акцизним податком. Платники акцизного податку. Об'єкти оподаткування акцизним податком. База оподаткування та ставки податку. Порядок нарахування та сплати акцизного податку. Акцизні марки, особливості оподаткування окремих підакцизних товарів та штрафні санкції. Платники, об'єкт та база оподаткування митом. Ставки мита. Звільнення від оподаткування митом (податкові пільги). Порядок нарахування та сплати мита

Завдання для розрахунків:

Задача 1.

На територію України ввозиться 15000 пляшок горілки. Об'єм однієї пляшки – 0,7 л., міцність горілки 40%. Розрахувати суму мита.

Задача 2.

Максимальна роздрібна ціна на сигарети з фільтром становить 80,0 грн. Фактичні обсяги реалізації сигарет – 10000 пачок (по 20 штук сигарет в пачці). Визначити акцизний податок, що належить нарахувати на зазначений обсяг реалізації сигарет.

Задача 3.

Митна вартість автомобіля 8 тис. дол. США, курс гривні до долара – 41,4 до євро – 49,5 об'єм двигуна – 2500 куб. см., ставка ввізного мита – 1,3 євро за 1 куб. см. двигуна, акцизний збір – 0,5 євро за 1 куб. см. Визначити суму акцизного податку.

Задача 4.

ТОВ у звітному місяці виробило 1200 декалітрів вина натурального, 1150 декалітрів вина натурального з додаванням спирту та 250 декалітрів вина ігристого. Розрахувати суму акцизного податку.

Задача 5.

Підприємство виготовило та реалізувало тютюнові вироби (цигарки без фільтру) в розмірі 56723 шт. Розрахувати суму акцизного податку за ставками у твердих сумах з одиниці товару, що підлягає сплаті до бюджету.

Задача 6.

Підприємство експортує товар у кількості 50 т. Заявлена контрактна вартість – 12000 дол. США. Рівень індикативної ціни на даний товар – 375 дол. США за 1 т. Ставка мита відповідно митного тарифу: 25% митної вартості. Курс НБУ на день подачі вантажної митної декларації: 1 долар – 41,30 грн., 1 євро – 49,1 грн. Необхідно визначити суму митних платежів.

Тема 6. Податок на прибуток підприємств (ППП)

Платники, ставка податку та об'єкт оподаткування. Порядок обчислення та сплати ППП. Облік амортизаційних відрахувань. Податкові різниці. Особливості оподаткування нерезидентів. Звільнення від оподаткування. Новації у сплаті ППП. Податкове стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні

Завдання для розрахунків:

Задача 1.

Визначити величину податку на прибуток, що підлягає сплаті підприємством у бюджет, якщо відомо, що у I кварталі:

1. Доходи від реалізації товарів, послуг, робіт (без ПДВ) становлять 65000 грн.
2. Доходи від підсобного господарства – 7860 грн.
3. Доходи, не враховані в обчисленні валового доходу періодів, що передують звітному, та виявлені у звітному періоді склали 3700 грн.
4. Сума штрафів, неустойки та пені, отриманих за рішенням суду – 2350 грн.

5. Сума витрат у зв'язку з підготовкою і веденням виробництва – 23900 грн.
6. Витрати на відрядження, документально підтверджені – 900 грн.
7. Сплата штрафу контрагенту – 1000 грн.
8. Амортизаційні відрахування – 1500 грн

Задача 2.

Акціонерне товариство одержало такі показники діяльності у III кварталі поточного року:

- Липень: - Оприбутковано сировину та матеріали на суму 68900 грн.;
- Одержано міжнародну технічну допомогу – 18000 грн.;
- Надано послуги з ремонту автомобілів – 60000 грн.;
- Виплачено заробітну плату працівникам – 20000 грн.

Серпень: -

Отримано дивіденди від володіння акціями вітчизняного підприємства – 3600 грн.;

- Реалізовано станок – 13000 грн. (залишкова балансова вартість – 11900 грн.);

- Виплачено заробітну плату працівникам – 19900 грн.;

Вересень:

- Сплачено відсотки за короткострокову банківську позику – 3600 грн.;

- Відвантажено продукцію – 117800 грн., вартість сировини і матеріалів, що відноситься на відвантажену продукцію – 59800 грн.;

- Виплачено заробітну плату працівникам – 18600 грн.;

Сума амортизаційних відрахувань у кожному з місяців становила 7500 грн.

Розрахуйте суму податку на прибуток підприємств, що підлягає сплаті до бюджету акціонерним товариством.

Задача 3.

Підприємство здійснює торговельну діяльність. Доходи від реалізації продукції без ПДВ у II кварталі поточного року склали 37000 грн. Одержані штрафи за рішенням арбітражного суду склали 1500 грн. Витрати, пов'язані з виробництвом продукції – 18300 грн. Перераховано неприбутковій організації – 1500 грн. амортизаційні відрахування склали 2700 грн. вартість придбаного торгового

патенту – 400 грн. Оподатковуваний прибуток за попередній звітний період 20000 грн. Розрахувати суму податку на прибуток

Задача 4.

Визначити суму податку на прибуток, що підлягає сплаті до бюджету за результатами звітного кварталу, якщо протягом звітного кварталу підприємством здійснено такі операції:

1. Доходи від реалізації товарів, послуг та робіт склали 360 000 грн з урахуванням ПДВ.
2. Сума штрафів, неустойки та пені, отриманих за рішенням сторін договору 2 200 грн.
3. Сума коштів у частині зайво сплаченого податку – 400 грн.
4. Оприбутковано сировину для виготовлення товарної продукції на 180 000 грн без урахування ПДВ.
5. Отримано токарний верстат – 400 000 грн.
6. Нараховано заробітну плату працівникам підприємства - 28 000 грн.
7. Нараховано ЄСВ на заробітну плату працівникам підприємства – 11 200 грн.
8. Нараховано акцизний податок - 1 200 грн.
9. Балансова вартість запасів на початок звітного періоду становить 2 500 грн, на кінець звітного періоду – 6 900 грн.
10. Амортизаційні відрахування звітного періоду – 1 500 гр

Задача 5.

Необхідно визначити величину податку на прибуток, що підлягає сплаті до бюджету (відшкодуванню з бюджету) за результатами звітного місяця, якщо підприємство реалізує різні види продукції. Вихідні дані: протягом звітного кварталу здійснено такі операції:

1. Реалізовано товарів на загальну суму 460 000 грн
2. Сума витрат у зв'язку з підготовкою та веденням виробництва – 100 000 грн
3. Витрати на відрядження працівників підприємства, підтверджені документально – 500 грн
4. Отримано доходи від підсобного господарства – 5 700 грн
5. Сума штрафів, пені та неустойки отриманих за рішенням сторін договору – 800 грн
6. Сплачено штраф контрагенту – 1000 грн

7. Балансова вартість товарів та запасів на початок звітного періоду складала 3640 грн, на кінець – 6640 грн
8. Доходи, що не враховані у складі валового доходу періодів, що передують звітному, і виявлені у звітному періоді, склали 1200 грн
9. Нарахована амортизація основних фондів виробничого призначення – 5300 грн

Тема 7. Оподаткування доходів фізичних осіб

Податок на доходи фізичних осіб: суть, значення та основні елементи. Доходи, що включаються (не включаються) до ЗМОД. Податкова знижка. Податкова соціальна пільга. Порядок нарахування, утримання та сплати ПДФО до бюджету. Особливості оподаткування окремих видів доходів. Військовий збір. Єдиний соціальний внесок.

Завдання для розрахунків:

Задача 1.

Необхідно визначити суму податку на доходи фізичних осіб. Платник податку продав у березні поточного року за 900 000 грн квартиру (площею 50 м²), придбану за 740 000 грн. Квартиру було придбано два роки назад. Інші об'єкти нерухомості платник у звітному році не продавав.

Задача 2.

Працівнику підприємства у звітному місяці нараховано: заробітну плату – 16850,86 грн.; матеріальну допомогу – 1350,0 грн.; компенсацію за невикористану відпустку – 4150,0 грн.; авторський гонорар за підручник – 2000,0 грн. Даний працівник є постраждалим від аварії на ЧАЕС II категорії. Необхідно обчислити суму загального місячного оподатковуваного доходу та податок на доходи працівника, які одержано протягом звітного місяця.

Задача 3.

Працівникам – чоловіку і дружині, які працюють у одного роботодавця та виховують трьох дітей віком до 18 років, один із яких інвалід нараховано за лютий 17050 грн. та 16800 грн,

відповідно. Подружжю потрібно визначитись, хто саме буде використовувати право на податкову соціальну пільгу.

Задача 4.

Працівнику нараховано в вересні поточного року: заробітну плату – 10015,45 грн. премію – 2500,0 грн. матеріальну допомогу – 1100,0 грн. Необхідно обчислити суму податку на доходи фізичних осіб, якщо працівник користується податковою соціальною пільгою на загальних підставах.

Задача 5.

У березні поточного року громадянину було нараховано заробітну плату – 13850 тис. грн. У цьому ж місяці він одержав у спадщину будинок від дядька (громадянина Румунії) вартістю 859000 грн. Розрахуйте суму ПДФО та військового збору, що підлягає сплаті громадянином до бюджету, суму доходу, одержаного ним після оподаткування.

Задача 6.

Протягом звітного місяця громадянин одержав дохід у вигляді заробітної плати у розмірі 12000 грн. та лікарняні за дні хвороби у сумі 2800 грн. Розрахуйте суму ПДФО та військового збору, що підлягає утриманню з доходів громадянина, та суму отриманого доходу після оподаткування

Задача 7.

Обчислити суму податку на доходи фізичних осіб та військового збору працівника, а також дохід, який підлягає виплаті після оподаткування, якщо протягом місяця отримано такі доходи:

заробітну плату – 8920,86 грн.;

допомогу по тимчасовій непрацездатності – 930,60 грн.;

компенсацію за невикористану відпустку – 5551,75 грн.;

керівництвом передано у безоплатне користування комп'ютер (звичайна ціна – 6520 грн.);

вартість спецодягу, наданого в тимчасове виробниче користування – 860 грн.;

дивіденди за привілейованими акціями – 14440 грн.

Тема 8. Рентна плата за спеціальне використання природних ресурсів та екологічний податок

Рентна плата за користування надрами. Рентна плата за спеціальне використання води. Рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів. Рентна плата за користування радіочастотним ресурсом України. Рентна плата за транспортування нафти та нафтопродуктів. Порядок подання Податкової декларації з рентної плати та строки сплати рентної плати. Екологічний податок. Порядок обчислення екологічного податку, подання податкової звітності та сплати.

Завдання для розрахунків:

Задача 1.

Необхідно розрахувати суму плати за землю, що підлягає перерахуванню в бюджет кожним землевласником (землекористувачем) за рік.

Вихідні дані: Землекористувачем є приватне торгівельне підприємство. Земельна ділянка займає площу 300 кв. м і знаходиться на території населеного пункту з чисельністю населення 7 тис. чоловік. Населений пункт розташований на території історико-культурного призначення місцевого значення.

Задача 2.

Підприємство транспортувало 170 т нафти на відстань 550 км. Рентна плата за транспортування 1 т нафти магістральними нафтопроводами складає – 0,56 доларів. Визначити розмір ренти.

Задача 3.

Платником здійснюється забруднення навколишнього природного середовища із застосуванням стаціонарного джерела забруднення. Обсяг викидів за звітний період складає 2000 т. Забруднююча речовина – озон. Визначити суму екологічного податку.

Задача 4.

Електростанція розташована в басейні річки Дніпро. За звітний період обсяг води, пропущений через турбіни 125,4 млн. куб. м. Крім того, електростанція має дозвіл на спеціальне використання

поверхневих водних 42 ресурсів. Установлений ліміт води 7650 куб.м. За звітний квартал поточного року підприємство згідно даних первинного обліку за показниками вимірювальних приладів використало 6960 куб.м. води. Необхідно обчислити суму рентної плати за спеціальне використання водних ресурсів.

Задача 5.

Суб'єкт підприємницької діяльності, розташований у селищі міського типу, здійснював скиди забруднюючих речовин у басейн річки Горинь. Фактичні обсяги скидів за перший квартал становили: 1. Нітриту – 11,0 т; 2. Хлориди – 6,0 т; 3. Нафтопродукти – 14,0 т; 4. Сульфати – 9,0 т. Необхідно: визначити суму екологічного податку, що підлягає сплаті до бюджету.

Задача 6.

У лісах з Рівненської області згідно з виданим дозволом підприємством здійснено вибіркову рубку дубу, діаметр якого складає приблизно 9 см. Рубка деревини пов'язана із оздоровленням лісів. Відстань від центру урочища до пункту відвантаження становить 5 км. Було заготовлено: а) ділової деревини 2705 куб. м; б) порубкових залишків – 335 куб. м; в) крони – 180 куб. м. Визначити суму рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів.

Задача 7.

Телекомпанія в своїй діяльності використовує радіозв'язок у багатоканальних розподільчих системах для передавання та ретрансляції телевізійного зображення, передавання звуку, цифрової інформації з діапазоном радіочастот 2-7 ГГц. Ліцензія надана на термін 12 місяців. Необхідно визначити суму рентної плати за користування радіочастотним ресурсом України та вказати терміни сплати.

Тема 9. Місцеві податки та збори

Види місцевих податків. Податок на майно. Земельне оподаткування. Порядок обчислення і сплати земельного податку. Збір за місця для паркування транспортних засобів. Туристичний збір.

Завдання для розрахунків:

Задача 1.

Розрахувати суму податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, якщо відомо, що громадянин є власником двох об'єктів житлової нерухомості: квартири (житлова площа 120 м²) та житлового будинку (житлова площа 180 м²)

Задача 2.

Розрахувати суму податку на нерухоме майно, якщо відомо, що громадянин є власником двох об'єктів житлової нерухомості: квартири (житлова площа 340 м²) та житлового будинку (житлова площа 600 м²)

Задача 3.

Громадянин, який проживає в м. Рівне, володіє будинками в цьому ж місті площею 530 кв.м. та 150 кв. м. Нарахувати податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки. Довідково: ставка податку за 1 кв. м загальної площі об'єктів житлової та нежитлової нерухомості для фізичних і юридичних осіб встановлюється в максимальному розмірі.

Задача 4.

Фізична особа користується послугами готелю «Турист» з 15 березня по 31 квітня. Вартість наданих послуг проживання в готелі – 14000 грн. з ПДВ. Необхідно обчислити розмір туристичного збору, який сплатить платник.

Задача 5.

Підприємство має земельні ділянки, зайняті спорудами виробничого призначення 2,7 тис.м² та житловими спорудами 2,5 тис.м. Необхідно визначити суму плати за землю, якщо грошова оцінка населеного пункту становить 120 грн. за 1 м².

Задача 6.

Розрахуйте суму податку на нерухоме майно, що підлягає сплаті до бюджету за рік, згідно рішення міської ради за наступної

інформації: 1. Громадянин володіє у місті двома квартирами площею 53 та 45 кв.м.;
2. Громадянин володіє будинком площею 255 кв.м.;
3. Громадянин володіє двома квартирами площею 68 та 55 кв.м. та будинком площею 520 кв.м

Тема 10. Спрощена система оподаткування суб'єктів малого підприємництва

Єдиний податок: сутність та основні групи платників. Об'єкт та база оподаткування. Ставки єдиного податку. Порядок обчислення і сплати єдиного податку. Реєстратори розрахункових операцій

Завдання для розрахунків:

Задача 1.

ФОП виготовляє і реалізує іграшки ручної роботи. Чи має право ФОП сплачувати єдиний податок, якщо іграшки виготовляють два працівники, а реалізацією займається троє працівників. Річний обсяг доходу за рік складає 1110 тис грн. Якщо ФОП має право сплачувати єдиний податок, визначити суму податку.

Задача 2.

ФОП здійснює реалізацію засобів побутової хімії на ринку, річний обсяг доходу становить – 380 тис грн. До якої групи платників його можна віднести і за якою ставкою ФОП сплачуватиме єдиний податок?

Задача 3.

ТОВ є платником єдиного податку за ставкою 5% і за підсумками Іго кварталу здійснило наступні господарські операції:

- виручка від реалізації продукції 41500,0 грн.;
- витрати орендної плати за договорами оренди приміщення в сумі 12700,0 грн.;
- отримані за бартерною угодою матеріали в сумі 12000,0 грн.;
- виручка від реалізації МШП у сумі 3600,0 грн.

Необхідно визначити суму єдиного податку.

Задача4.

ФОП здійснює виробництво та продаж кондитерських виробів, кількість найманих працівників 20 осіб; обсяг річного доходу – 5000 тис грн. Підприємець окремо сплачує ПДВ. Розрахувати суму єдиного податку.

3. ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАУКОВО-ДОСЛІДНЕ ЗАВДАННЯ

3.1. Вимоги до оформлення

ІНДЗ оформляють на стандартних аркушах паперу формату А 4 (210 x 297 мм).

Поля: ліве, верхнє, нижнє – 20 мм, праве – 10 мм, абзац – 10 мм.

Міжстроковий інтервал – 1,5. Нумерація аркушів, крім титульного, справа, зверху. Шрифт 14, Times New Roman. Обсяг роботи до 15 аркушів.

Список літератури – не менше 10 джерел.

3.2. Перелік тем ІНДЗ

1. Еволюція теорій оподаткування: від класичних до сучасних концепцій.
2. Функції податків у фінансовій системі держави.
3. Класифікація податків: теоретичні підходи та практичне значення.
4. Принципи оподаткування та їх актуальність в сучасних умовах.
5. Податковий тиск та його вплив на економічну активність суб'єктів господарювання.
6. Податкова політика як інструмент державного регулювання економіки.
7. Стимулююча та рестрикційна податкова політика: особливості та приклади застосування.
8. Податкові пільги та преференції: роль у розвитку бізнесу та ризику для бюджету.
9. Податкова конкуренція між країнами: сутність та наслідки.
10. Податкові ризики у системі державного регулювання.
11. Сучасна структура податкової системи України.
12. Проблеми та напрями вдосконалення податкової системи України.

13. Реформування системи оподаткування в Україні: здобутки та виклики.

14. Податкові надходження як джерело наповнення державного бюджету.

15. Особливості податкової системи України в умовах воєнного стану.

16. Роль Державної податкової служби України у реалізації податкової політики.

17. Податковий менеджмент: сутність, завдання та інструменти.

18. Електронні сервіси у сфері адміністрування податків.

19. Добровільна та примусова сплата податків: проблеми забезпечення.

20. Податковий контроль: види, методи та сучасні інструменти.

21. Вплив податкової системи на інвестиційну активність підприємств.

22. Податкове планування у діяльності підприємств.

23. Податкові ризики бізнесу та шляхи їх мінімізації.

24. Податкове навантаження у сфері малого та середнього бізнесу.

25. Оптимізація оподаткування як елемент фінансової стратегії підприємства.

26. Податкові системи країн ЄС: порівняльний аналіз.

27. Прямі та непрямі податки у країнах з розвинутою економікою.

28. Міжнародне уникнення оподаткування: причини та способи протидії.

29. Податкова гармонізація у рамках європейської інтеграції України.

30. Тенденції розвитку світових податкових систем у XXI столітті.

3.3. Оцінювання ІНДЗ

Контроль виконання ІНДЗ включає поточний контроль за виконанням та його захист. Оцінка виконання та захист ІНДЗ проводиться за 40 – бальною шкалою.

Теоретична частина	Презентація результатів ІНДЗ	Сума
15	15	30